MEDICINOS DARBUOTOJŲ POŽIŪRIO Į SEZONINIO GRIPO VAKCINĄ IR SKIEPIJIMOSI ELGSENOS SĄSAJOS

Jolita Kirvaitienė^{1,2}, Rasa Volskienė¹, Albina Vaičiulevičienė¹

¹*Kauno kolegijos Medicinos fakultetas*

²*Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademija*

Raktažodžiai: gripas, vakcinacija, elgsena.

Santrauka

Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) skiepytis gripo sezonine vakcina rekomenduoja tiek sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, tiek pacientams [6]. Lietuvoje sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai kasmet nuo sezoninio gripo skiepijami darbdavio lėšomis, tačiau pasiskiepijusių skaičius Lietuvoje ir pasaulyje išlieka žemas. Tyrimo tikslas – įvertinti sveikatos priežiūros įstaigos medicinos darbuotojų informuotumo apie sezoninio gripo vakciną ir elgsenos, susijusios su skiepijimusi, sąsajas. Anketinėje apklausoje dalyvavo 140 X sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojų. Analizuojant apklausos duomenis nustatyta, kad medicinos darbuotojų skiepijimosi elgesys priklauso nuo informuotumo apie sezoninio gripo infekciją ir vakciną, bet skiriasi tarp skirtingų profesijų: dauguma darbuotojų žino apie darbuotojų skiepijimo gripo vakcina tvarką Lietuvoje ir skiepijimo organizavimą jų įstaigoje. Dauguma darbuotojų gavo informacijos iš įstaigos vadovo. Darbuotojai, žinantys apie įstaigoje organizuojamą vakcinaciją nuo gripo, skiepijosi tris kartus dažniau, lyginant su nežinančiais. Kasmet gripo vakcina skiepijosi vidutiniškai keturi iš dešimties darbuotojų: dažniau vyresni nei jaunesni, daugiau moterų nei vyrų, daugiau gydytojų nei kitų profesijų darbuotojų. Du kartus daugiau gydytojų nei slaugytojų rekomendavo pasiskiepyti gripo vakcina šeimos nariams ir pacientams. Siekiant padidinti skiepijimo apimtį, reikėtų daugiau dėmesio skirti darbuotojų informavimui.

Išvadas

Infekcinės ligos yra viena pagrindinių mirties priežasčių visame pasaulyje bei vienas didžiausių sveikatos priežiūros iššūkių XXI amžiuje [1,2]. 2020 metų pradžioje žmoniją užklupo kvėpavimo takų viruso COVID-19 pandemija [3], kuri iš esmės pakoregavo sergamumo gripu (ne mažiau pa-

vojinga virusine infekcija) situaciją Lietuvoje.

Kiekvienais metais, dažniausiai šaltojo sezono metu, gripo virusas sukelia ūmią kvėpavimo takų ligą, kuri gali komplikuotis ar net kelti pavojų gyvybei. Dėl viruso gebėjimo mutuoti, imunitetas šiai infekcijai yra trumpalaikis, todėl gripu sergama pakartotinai. Gripo epidemijos metu suserga apie 5-15 proc. pasaulio gyventojų, užregistruojami apie 3-5 milijonai sunkių ligos atvejų ir 290 000-650 000 mirčių per metus. Gripo epidemija iki COVID-19 pandemijos buvo skelbta pastaruosius penkerius metus atskirose Lietuvos savivaldybėse kasmet [4].

2020 m. lapkričio 7 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo, sergamumo gripu ir ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis (ŪVKTI) oficialioji statistika tapo ženkliai mažesnė. Didelę įtaką sergamumo gripu ir ŪVKTI atvejų sumažėjimui turėjo taikytos SARS-Cov-2 viruso plitimą ribojančios priemonės karantino metu: veido kaukės, atstumų laikymasis, bendravimo ribojimas, rankų higiena ir kt. Dalis žmonių dėl karantino ir baimės užsikrėsti COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) virusu tiesiog nesikreipė į gydymo įstaigas ne tik dėl gripo, bet ir dėl kitų sveikatos problemų.

Gripo epidemijos metu pradėjus sirgti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, stipriai nukenčia jų teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos. Gripas yra vienas iš viršutinių kvėpavimo takų virusų, kurio galima išvengti pasiskiepijus [5]. 2020-2021 m. gripo sezonu buvo vykdomas aktyvus skiepijimas sezoninio gripo vakcina. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (NVSC) prie sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento duomenimis, 2020-2021 m. gripo sezono metu Kauno apskrityje sezonine gripo vakcina pasiskiepijo 48 133 tūkst. asmenų. Lyginant su 2019-2020 metais, skiepijimas išaugo 22 procentais. Sezonine gripo vakcina bendras paskiepytų asmenų skaičius Lietuvoje išaugo du kartus 2020-2021 m. (402294), lyginant su 2018-2019 m. (158235). Beveik 6,5 karto išaugo pasiskiepijusį savo

lėšomis asmenų skaičiai 2020-2021 m. (193931), lyginant su 2018-2019 m. (29138). 2018-2019 m. (129097) valstybės lėšomis paskiepytų asmenų skaičiai 2020-2021 metais (208363) padidėjo 1,5 karto [17].

Siekiant užkirsti infekcijos plitimą sveikatos priežiūros įstaigose, didelis dėmesys skiriamas darbuotojų vakcinacijai nuo gripo. PSO skiepytis gripo vakcina rekomenduoja tiek darbuotojams, tiek pacientams [6]. Lietuvoje sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai skiepijami nuo gripo darbdavio lėšomis, tačiau dėl įvairių priežasčių pasiskiepijusių skaičius Lietuvoje ir visame pasaulyje išlieka žemas. Medicinos darbuotojų dažniausiai nurodytos nesiskiepijimo priežastys: saugosi nuo gripo patys, stiprindami savo imunitetą; neserga gripu; įgyjamas natūralus imunitetas, todėl skiepijimas nebūtinai [7].

Gripo sezono metu serga apie 10-20 proc. suaugusiųjų, bet susirgusiųjų skaičiai gali išaugti kelis kartus esant gripo protrūkiams ligoninėse ir ilgalaiškės svei-

katos priežiūros įstaigose [8]. Gripo protrūkiams ligoninėje įtakos turi mažas pasiskiepijusių įstaigos darbuotojų skaičius [9]. H. Schwarz (2019) teigimu, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų didesnė rizika susirgti gripu, negu kitų profesijų darbuotojų [10]. G. Dini (2018) teigė, kad daugelyje šalių, nors ir stengiamasi vykdyti vakcinacijos programą, gripo protrūkiai išlieka iššūkiu gydymo įstaigose [11]. Lietuvoje 2018-2019 metų gripo sezono metu pasiskiepijo 29,3 proc. sveikatos priežiūros darbuotojų. Vidutinis šio sezono metu nuo gripo pasiskiepijusių darbuotojų skaičius Europos šalyse buvo 30,2 procento. Didžiausi pasiskiepijusių skaičiai buvo registruoti Jungtinėje Karalystėje: Anglijoje (63,2 proc.) ir Velse (51,5 proc.) [12]. Sveikatos priežiūros darbuotojų vakcinacija nuo gripo sumažina ne tik sergamumą, bet ir laikiną nedarbingumą dėl ligos, darbuotojai apsaugo save ir savo artimuosius, mažina hospitalizuotų asmenų ir gripo komplikacijų skaičių. Padidinus nuo gripo vakcinuotų skaičių iki 10 proc., sumažėjo darbuotojų nedarbingumo dėl ligos laikas [13]. Nors gripo vakcina sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams apmokama darbdavio lėšomis, pasiskiepijusių asmenų skaičius išlieka žemas [14]. Skirtingos darbuotojų profesijos ir išsilavinimas taip pat daro įtaką požiūriui į vakcinaciją: gydytojų požiūris į personalo vakcinaciją nuo gripo dažniausiai yra palankesnis nei slaugytojų. Tai siejama su mažesniu slaugytojų informuotumu apie gripo vakcinas [15]. Norint padidinti pasiskiepijusių nuo gripo apimtį, svarbu mokyti darbuotojus, siekiant pakeisti klaidingą požiūrį į vakcinos veiksmingumą ir saugumą, atskleisti skiepijimosi naudą apsaugant save ir savo šeimą [16].

Tyrimo tikslas – įvertinti sveikatos priežiūros įstaigų medicinos

1 lentelė. Respondentų žinios apie vakcinacijos nuo gripo organizavimą (pagal profesiją, proc.).

* - $p < 0,05$, lyginant su gydytojais

Klausimas	Atsakymas	Profesija (n=140)			Reikšmingumas
		gydytojai	slaugytojai	kiti	
Ar sveikatos priežiūros įstaiga privalo organizuoti darbuotojų vakcinaciją nuo gripo?	Taip	92,5	81,1	88,2	sn
	Ne/nežinau	7,5	18,9	11,8	
Ar įstaigos darbuotojų skiepijimas nuo gripo apmokamas valstybės biudžeto lėšomis?	Taip	92,5	92,5	91,2	sn
	Ne/nežinau	7,5	7,5	8,8	
Ar sveikatos priežiūros įstaigoje, kurioje dirbate, kasmet organizuojama medicinos darbuotojų vakcinacija nuo gripo?	Taip	96,2	84,9	82,4	sn
	Ne/nežinau	3,8	15,1	17,6	
Ar gaunate informacijos apie darbuotojų vakcinaciją nuo gripo iš darbdavio?	Taip	92,5	92,5	73,5*	$\chi^2=8,641$; lls=2; p=0,013(sp)
	Ne/nežinau	7,5	7,5	21,1	

2 lentelė. Respondentų nuomonė apie gripo infekciją ir vakcinos poveikį (pagal profesiją, proc.).

* - $p < 0,05$, lyginant su gydytojais

Teiginys	Atsakymas	Profesija (n=140)			Reikšmingumas
		gydytojai	slaugytojai	kiti	
Gripo vakcina sukelia daugiau sveikatos problemų, nei nuo jų apsaugo	Sutinka	0,0	8,0	0,0	$\chi^2=7,088$; lls=2; p=0,029 (sp)
	Nesutinka	100,0	92,0*	100,0	
Sirgti gripu yra saugiau, nei vakcinuotis nuo jo	Sutinka	0,0	14,0	5,9	$\chi^2=8,251$; lls=2; p=0,016 (sp)
	Nesutinka	100,0	86,0*	94,1	
Gripo vakcina duoda žymiai daugiau naudos, negu žalos	Sutinka	71,7	42,1*	44,1	$\chi^2=10,488$; lls=2; p=0,005 (sp)
	Nesutinka	28,3	56,9	55,9	

darbuotojų informuotumo apie sezoninio gripo vakciną ir skiepijimosi elgsenos sąsajas.

Tyrimo medžiaga ir metodai

Siekiant įvertinti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų informuotumo apie vakcinaciją nuo gripo ir skiepijimosi elgsenos sąsajas, atlikta anoniminė anketinė apklausa, kurioje dalyvavo 140 iš 160 (atsako dažnis 87,5 proc.) X sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojų. Tiriamąją grupę sudarė 75,7 proc. moterų ir 24,3 proc. vyrų. Didžiausią respondentų dalį sudarė gydytojai ir slaugytojai (37,9 proc. ir 37,9 proc.), o kitą dalį – įvairių medicinos profesijų darbuotojai (24,3 proc.): akušerės, kineziterapeutai ir kiti. Beveik pusė tiriamųjų buvo įgiję aukštąjį, 39,3 proc. aukštesnįjį ir 15 proc. – vidurinį išsilavinimą. Respondentai pagal amžiaus grupes: 18-34 m. – 21,4 proc., 35-54 m. – 39,3 proc. ir vyresni nei 55 m. – 39,3 procento. Kiekvienas tyrimo dalyvis anoniminėje apklausoje sutiko dalyvauti laisva valia, buvo supažindinti su tyrimo tikslu, informuoti apie anonimiškumą, kad rezultatai bus viešinami tik apibendrinti. Respondentų buvo klausama: apie sergamumą ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų ligomis bei gripu per pastaruosius 5 metus; ar diagnozė buvo patvirtinta gydytojo; apie medicinos darbuotojų vakcinaciją nuo sezoninio gripo Lietuvoje; ar vakcinacija organizuojama jų darbo vietoje ir kokiais būdais darbdavys pateikė informaciją. Buvo klausama ir apie elgseną: ar rekomenduoja skiepytis nuo gripo šeimos nariams ar pacientams? koku būdu pacientai gauna informaciją apie skiepų reikalingumą? Klausia, ką, respondentų manymu, reikėtų daryti, kad kasmet pasiskiepytų daugiau medicinos darbuotojų ir pacientų? Anketinės apklausos duomenys analizuoti kompiuterine programa IBM SPSS Statistics 26.0.

Rezultatai ir jų aptarimas

Tyrimo duomenimis, 11,6 proc. tyrimo dalyvių (nuo viso skaičiaus) teigė, kad sirgo gripu ir diagnozė buvo patvirtinta gydytojo; 17,6 proc. dalyvių teigė, kad sirgo gripu, bet diagnozė nebuvo patvirtinta. Kitų profesijų atstovai dažniau nei gydytojai teigė, kad sirgo gripu (diagnozė patvirtino gydytojas) per pastaruosius 5 metus (kitų profesijų – 33,3 proc., gydytojų – 11 proc., $p < 0,05$); 11,3 proc. tiriamųjų nurodė, kad sirgdami eina į darbą.

Respondentų žinios apie darbuotojų skiepijimo nuo gripo organizavimą sveikatos priežiūros įstaigoje: didžioji dalis respondentų žinojo, kad darbuotojų skiepijimas nuo gripo turi būti organizuojamas sveikatos priežiūros įstaigos, finansuojamas valstybės lėšomis ir kiekvienais metais darbuotojai skiepijami nuo gripo jų darbovietėje (1 lentelė).

Apie vakcinaciją nuo gripo sužino dažniausiai iš darbdavio, pranešama per bendrus susirinkimus (gydytojai – 73,1 proc., slaugytojai – 57,7 proc., kitų profesijų darbuotojai – 52,9 proc.), rečiausiai – elektroniniu paštu (gydytojai – 11 proc., slaugytojai – 3,8 proc.).

Gydytojai (100,0 proc.) nepritarė teiginiui, jog gripo vakcina sukelia daugiau

3 lentelė. Respondentų nuomonė, kas turėtų pasiskiepyti nuo gripo kasmet (pagal profesiją, proc., $n=140$).

* - $p < 0,05$, lyginant su kitomis profesijomis, ** - $p < 0,05$, lyginant su slaugytojais

Teiginys	Atsakymas	Išsilavinimas			Reikšmingumas
		gydytojai	slaugytojai	kiti	
> 65 metų	Taip	84,9*	58,5	44,1	$\chi^2=16,735$; lls=2; $p=0,0001$ (sp)
	Ne	15,1	41,5	55,9	
Slaugos namų gyventojai	Taip	81,1*	45,3	29,4	$\chi^2=25,640$; lls=2; $p=0,0001$ (sp)
	Ne	18,9	54,7	70,6	
Bet kokio amžiaus vaikai ir suaugusieji, sergantieji lėtinėmis ligomis ar turintys nusilpusį imunitetą	Taip	88,7**	64,2	67,6	$\chi^2=9,382$; lls=2; $p=0,009$ (sp)
	Ne	11,3	35,8	32,4	
Sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai	Taip	71,7	62,3	58,8	sn
	Ne	28,3	37,7	41,2	
Nėščiosios arba moterys, kurios gripo sezono metu bus nėščios	Taip	56,6*	39,6	26,5	$\chi^2=8,044$; lls=2; $p=0,018$ (sp)
	Ne	43,4	60,4	73,5	

4 lentelė. Respondentų skiepijimosi nuo sezoninio gripo dažnis (pagal lytį, amžių, proc.).

* - $p < 0,05$, lyginant su 18 – 34 m. amžiaus grupe

Demografinės ir socialinės charakteristikos		Dažnis, proc. (N=140)		Reikšmingumas
		skiepijosi nuo gripo šiemet		
		taip	ne	
Lytis	moteris	42,5	57,5	$\chi^2=3,918$ lls=1; p=0,048 (sp)
	vyras	23,5	76,5	
Amžius	18 – 34 m.	16,7	83,3	$\chi^2=7,442$ lls=2; p=0,024 (sp)
	35 – 54 m.	45,5*	54,5	
	> 55 m.	41,8	58,2	

5 lentelė. Respondentų atsakymų į teiginius pasiskirstymas pagal tai, ar skiepijasi (proc., n=140).

* - $p < 0,05$, lyginant su nepasiskiepijusiaisiais

Teiginys	Atsakymas	Skiepijosi nuo gripo		Reikšmingumas
		taip	ne	
Gripo vakcina nepakankamai pagrįsta moksliniais įrodymais	Sutinka	0,0	18,6	$\chi^2=10,543$; $lfs=1$; $p=0,001$ (sp)
	Nesutinka	100,0	81,4	
Sirgti gripu yra saugiau, nei vakcinuotis nuo jo	Sutinka	0,0	10,3	$\chi^2=22,116$; $lfs=1$; $p=0,0019$ (sp)
	Nesutinka	100,0	89,7	
Gripo vakcina duoda žymiai daugiau naudos, negu žalos	Sutinka	80,4*	39,1	$\chi^2=22,116$; $lfs=1$; $p=0,0001$ (sp)
	Nesutinka	19,6	60,9	
Vakcina nuo gripo yra svarbi priemonė apsaugoti pacientus ir darbuotojus, su kuriais turiu sąlytį	Sutinka	94,2*	59,8	$\chi^2=19,903$; $lfs=1$; $p=0,0001$ (sp)
	Nesutinka	5,7	40,2

1 pav. Respondentų atsakymų apie skiepijimo nuo sezoninio gripo organizavimą pasiskirstymas pagal tai, ar skiepijosi sezoninio gripo vakcina (proc., n=140)
 $\chi^2=4,937$, $lfs=1$, $p=0,026$ (sp)

2 pav. Respondentų atsakymų į klausimą, ar skiepijosi nuo sezoninio gripo, pasiskirstymas pagal skiepijimasi ankstesniais metais (proc., N=140)
 $\chi^2=38,246$, $lfs=1$, $p=0,001$ (sp)

3 pav. Respondentų atsakymų į klausimą, ar šiemet pasiepyti darbuotojai rekomenduoja skiepytis šeimos nariams, pasiskirstymas pagal profesiją (proc., N=140)
 $\chi^2=8,804$, $lfs=2$, $p=0,021$ (sp)

* - $p < 0,05$, lyginant su slaugytojais

sveikatos problemų, nei nuo jų apsaugo, nors su tuo sutiko 8,0 proc. slaugytojų ($p<0,05$), bei teiginiui, kad sirgti gripu yra saugiau, nei vakcinuotis, nors su tuo sutiko 14,0 proc. slaugytojų ($p<0,05$). Daugiau gydytojų nei slaugytojų sutiko, kad gripo vakcina duoda žymiai daugiau naudos, negu žalos (gydytojai – 71,7 proc. ir slaugytojai – 42,1 proc., $p<0,05$) (2 lentelė).

Sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojams buvo užduotas klausimas, kas, jų manymu, Lietuvoje patenka į rizikos grupę ir turėtų skiepytis nuo gripo kiekvienais metais. Daugiau gydytojų nei kitų profesijų atstovų pritarė, kad skiepytis turi >65 metų asmenys, slaugos namų gyventojai ir nėščiosios arba moterys, kurios gripo sezono metu bus nėščios ($p<0,05$). Daugiau gydytojų nei slaugytojų pritarė, kad skiepytis turi visų amžiaus grupių vaikai ir suaugusieji, sergantieji lėtinėmis ligomis, ar turintys nusilpusį imunitetą ($p<0,05$), (3 lentelė).

Sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojai priskiriami padidintos rizikos grupei susirgti gripu. Pasiskiepijusių gripo vakcina dažnis buvo tik 37,9 procento. Dažniau skiepijosi moterys, nei vyrai ($p<0,05$). Jaunesni respondentai (18-34 m.) skiepijosi nuo sezoninio gripo rečiau, nei vyresni (35-54 m.) ($p<0,05$), (4 lentelė).

Respondentai teigė, kad skiepijant darbuotojus turi būti teikiama daugiau informacijos apie gripą ir vakcinavimo tvarką (gydytojai – 52,8 proc., slaugytojai – 60,4 proc., kitos profesijos – 50 proc.), rečiausiai pasirinktas atsakymas – nieko daryti nereikia (gydytojai – 24,5 proc., slaugytojai – 22,6 proc., kitos profesijos – 23,5 proc.). Nustatytos informuotumo ir elgsenos, susijusios su skiepijimusi gripo vakcina, sąsajos: mažesnė dalis nepasiskiepijusių respondentų, lyginant su pasiskiepijusiais, atsakė, kad darbuovietėje kiekvienais metais organizuojama darbuotojų vakcinacija (neskiepyti – 83,8 proc. ir skiepyti – 96,2 proc., $p<0,05$), (1 pav.).

Pasiskiepiję darbuotojai dažniau nei nepasiskiepiję teigė, kad gripo vakcina duoda žymiai daugiau naudos, negu žalos ($p<0,05$) ir tai yra svarbi priemonė apsaugoti pacientus ir darbuotojus, su kuriais turi sąlytį ($p<0,05$), (5 lentelė).

75,5 proc. tyrimo dalyvių, kurie pasiskiepijo nuo sezoninio gripo, buvo pasiskiepiję ir ankstesniais metais. Nesiskiepijusių respondentų ankstesniais metais buvo pasiskiepiję 22,1 procento ($p > 0,05$), (2 pav.).

Iš kasmetine vakcina pasiskiepijusių gydytojų, 92,3 proc. rekomendavo skiepytis šeimos nariams, kai tai rekomendavo tik 52,9 proc. slaugytojų, $p < 0,05$ (3 pav.).

Dauguma kasmetine vakcina pasiskiepijusių darbuotojų rekomendavo skiepytis gripo vakcina pacientams. 100 proc. gydytojų ir 75 proc. slaugytojų rekomendavo skiepytis nuo gripo ir savo pacientams ($p < 0,05$), (4 pav.).

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima teigti, kad sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojai gerai žino apie darbuotojų vakcinacijos nuo gripo tvarką Lietuvoje.

Siekiant padidinti pasiskiepijusių apimtį, reikėtų skirti daugiau laiko darbuotojų informavimui bei sudaryti galimybę jiems pasiskiepyti darbo metu. Užtikrinti tinkamą vakcinacijos organizavimą, kuris leistų paskiepyti daugiau darbuotojų.

Išvados

1. Medicinos darbuotojų skiepjimosi elgesys priklauso nuo informuotumo apie sezoninio gripo infekciją bei vakciną ir nuo profesijos: dauguma darbuotojų žinojo apie medicinos darbuotojų skiepimo gripo vakcina tvarką Lietuvoje ir organizavimą jų įstaigoje, gavo informacijos iš įstaigos vadovo. Darbuotojai, kurie žinojo apie įstaigose organizuojamą vakcinaciją nuo gripo, skiepiasi tris kartus dažniau.

2. Kasmet gripo vakcina skiepiasi vidutiniškai keturi iš dešimties darbuotojų: dažniau vyresni, nei jaunesni; daugiau moterų, nei vyrų; daugiau gydytojų, nei kitų profesijų darbuotojų. Daugiau gydytojų nei slaugytojų rekomendavo pasiskiepyti gripo vakcina šeimos nariams ir pacientams. Respondentų nuomone, skiepimo apimtį padidintų darbuotojų informavimo gerinimas.

Literatūra

1. Nanni A, Meredith S, Gati S, Holm K, Harmon T, Ginsberg A. Strengthening global vaccine access for adolescents and adults. *Vaccine* 2017;35(49PtB):6823-6827. <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2017.10.023>
2. Hernando-Amado S, Coque TM, Baquero F, Martínez JL. Defining and combating antibiotic resistance from One Health and Global Health perspectives. *Nat Microbiol* 2019;4(9):1432-1442. <https://doi.org/10.1038/s41564-019-0503-9>

4 pav. Respondentų atsakymų į klausimą, ar šiemet paskiepyti nuo gripo darbuotojai rekomenduoja skiepytis pacientams, pasiskirstymas pagal profesiją (proc., N=140)

$\chi^2=7,115$, $11s=2$, $p=0,029$ (sp)

* - $p < 0,05$, lyginant su slaugytojais

3. World Health Organization. Infection prevention and control during health care when COVID-19 is suspected. [https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125)
4. European Centre for Disease Prevention and Control. Seasonal influenza vaccination and antiviral use in EU/EEA Member States - Overview of vaccine recommendations for 2017-2018 and vaccination coverage rates for 2015-2016 and 2016-2017 influenza seasons. Stockholm: ECDC; 2018. https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Seasonal-influenza-antiviral-use-EU-EEA-Member-States-December-2018_0.pdf
5. Demicheli V, Jefferson T, Ferroni E, Rivetti A, Di Pietrantonj C. Vaccines for preventing influenza in healthy adults. *Cochrane Database Syst Rev* 2018;2(2):CD001269. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD001269.pub6>
6. WHO. Influenza (Seasonal). [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/influenza-\(seasonal\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/influenza-(seasonal))
7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. sausio 28 d. 5sakymas Nr. V-115 Dėl Nacionalinės imunoprofilaktikos 2019-2023 metų programos patvirtinimo. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija: TAR, 2019-01-29, Nr. 1313. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a88940c123b911e9b246d9cc49389932>
8. Imai C, Toizumi M, Hall L, Lambert S, Halton K, Merollini K. A systematic review and meta-analysis of the direct epidemiological and economic effects of seasonal influenza vaccination on healthcare workers. *PLoS One* 2018;13(6):e0198685. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0198685>
9. De Serres G, Skowronski DM, Ward BJ, Gardam M, Lemieux C, Yassi A, Patrick DM, Krajden M, Loeb M, Collignon P, Carrat F. Influenza Vaccination of Healthcare Workers: Critical Analysis of the Evidence for Patient Benefit Underpinning Policies of Enforcement. *PLoS One* 2017;12(1):e0163586. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0163586>

10. Schwarz H, Böni J, Kouyos RD, Turk T, Battegay E, Kohler M, Müller R, Petry H, Sax H, Weber R, McGeer A, Trkola A, Kuster SP. The TransFLUas influenza transmission study in acute healthcare - recruitment rates and protocol adherence in healthcare workers and inpatients. *BMC Infect Dis* 2019;19(1):446.
<https://doi.org/10.1186/s12879-019-4057-5>
11. Dini G, Toletone A, Sticchi L, Orsi A, Bragazzi NL, Durando P. Influenza vaccination in healthcare workers: A comprehensive critical appraisal of the literature. *Hum Vaccin Immunother* 2018;14(3):772-789.
<https://doi.org/10.1080/21645515.2017.1348442>
12. European Centre for Disease Prevention and Control. Seasonal influenza vaccination and antiviral use in EU/EEA Member States - Overview of vaccine recommendations for 2017-2018 and vaccination coverage rates for 2015-2016 and 2016-2017 influenza seasons. Stockholm: ECDC 2018.
13. Pereira M, Williams S, Restrick L, Cullinan P, Hopkinson NS. London Respiratory Network. Healthcare worker influenza vaccination and sickness absence - an ecological study. *Clin Med (Lond)* 2017;17(6):484-489.
<https://doi.org/10.7861/clinmedicine.17-6-484>
14. Haridi HK, Salman KA, Basaif EA, Al-Skaibi DK. Influenza vaccine uptake, determinants, motivators, and barriers of the vaccine receipt among healthcare workers in a tertiary care hospital in Saudi Arabia. *J Hosp Infect* 2017;96(3):268-275.
<https://doi.org/10.1016/j.jhin.2017.02.005>
15. Lorenc T, Marshall D, Wright K, Sutcliffe K, Sowden A. Seasonal influenza vaccination of healthcare workers: systematic review of qualitative evidence. *BMC Health Serv Res* 2017;17(1):732.
<https://doi.org/10.1186/s12913-017-2703-4>
16. Nutman A, Yoeli N. Influenza vaccination motivators among healthcare personnel in a large acute care hospital in Israel. *Isr J Health Policy Res* 2016;5:52.
17. ULAC. Informacinė medžiaga apie sergamumą gripu ir ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro savaitinis pranešimas. 2020 m. gegužė 18 d. http://www.ulac.lt/uploads/downloads/19_20_33.pdf

COHERENCE BETWEEN MEDICAL PROFESSIONAL ATTITUDES TO THE INFLUENZA VACCINE AND BEHAVIORAL VACCINATION

J. Kirvaitienė, R. Volskienė, A. Vaičiulevičienė

Keywords: influenza, vaccination, behavior.

Summary

World Health Organization (WHO) recommends vaccination with the influenza vaccine for both staff and patients. Vaccination of healthcare workers with the influenza vaccine is paid for by the employer. The number of people vaccinated in Lithuania and around the world remains low for various reasons. The aim of the study was to assess the links between influenza vaccine awareness and vaccination-related behaviors among healthcare professionals. 140 X employees of the health care institution participated in the questionnaire survey. An analysis of the data found that the vaccination behavior of medical staff depends on awareness of influenza infection and vaccine and varies between professions. The majority of employees are aware of the procedure for vaccination of employees with influenza vaccine in Lithuania and it is organized in their institution. Every year, averages of four out of ten workers are vaccinated with the influenza vaccine each year: more often than younger people, more women than men, more doctors than other professional. Twice as many doctors than nurses recommend vaccination with the influenza vaccine for family members and patients. In order to increase the number of people vaccinated, more attention should be informing employees.

Correspondence to: jolita.kirvaitiene@go.kauko.lt

Gauta 2021-10-15